

DIAKONI OG MISJON

Over fra s. 3

an å være en hemmelig kristen. Selvsagt skal vi ikke være det! Hvordan skulle vi kunne fortie og gjemme bort det viktigste av alt, det som hele vårt liv står og faller med: Den ene, Jesus Kristus, er død for alle. Han har sonet våre synder. Et gledeligere og viktigere budskap finnes ikke.

Men så får vi bære bud om dette, slik at vi ikke gir grunn til anstøt ved den måten vi opptrer på. Respekt for andre, takt, åpenhet og naturlig fremferd er forutsetninger for å bli hørt. Enda viktigere er det at ikke vår livsførsel for øvrig setter en strek over det vi sier. La oss ikke bare gjøre vitnesbyrdet mer problematisk enn det bør og skal være. Vi vil tre frem som de vi er: Mennesker, for hvem Jesu død til soning for våre synder er hele livsgrunnlaget.

Så får selve budskapet vekke anstøt eller tro. Det vil det alltid gjøre.

Rolf Lein

Diakonien har ført en mer eller mindre upåaktet tilværelse på vår kirke- og mark. Den stille fottrinn ble overdøvet av ordenes høyrøstethet. Det samme inntrykket sitter en også med i dag. Det er ufattelig hvor vanskelig vi mennesker har for å forstå de enkleste sannheter. Og årsaken til dette er uten tvil at selve erkjennelsen av diakoniens organiske plass i åpenbaringen og dermed også i forkynnelsen og undervisningen har vært svak og famlende. Dette — at selve nådens ytringsform og eksistensform på jorden er tjeneste — har ikke gått opp for oss i sin fulle konsekvens.

Når det gjelder diakonien i misjonen så er det lett å få øye på den. Og det hele skjer i en forenklet form. De første pioner-misjonærene praktiserte diakoni i forskjellige former. Det var en samvittighets sak for dem, men ikke bare det. Misjonærene kunne ikke stå der å forkynne det glade budskap bare i ord, det måtte også vises i handling slik som Jesus gjorde. Som han, så vi. Derfor følger diakonien misjonen som skyggen følger mennesket. Og derfor får en jo så titt høre at misjonen gjør mye godt, en får folk i tale etc. De som sier dette mener det nok godt, men de ser så alt for kort. For: Hva er misjon? Misjon er sendelse. Misjonen og misjonærene gjør ikke dette bare fordi det er noen andre som har det mer vondt enn vi. Nei, misjonens oppgave er å avdekke Kristus så alle skal få kjenne ham. Vi skal sende Kristus ut til folkene! Og da er misjonæren en utsending som får nåde til å formidle dette budskapet til menneskene.

Jesus levde ikke bare i menneskeskikkelse og menneskekår, men han tok en tjeners skikkelse på seg, ikke for å la seg tjene, men for selv å tjene. Han var og er Guds sønn og menneskesønn. Her står vi overfor den totale tjeneste. Slik levde Kristus i sitt jordeliv, og dette overga han til sin levende menighet. Derfor er Kristus-tjenesten, diakonien, ikke en tjeneste for et godt formål, men en organisk og nødvendig del av kirkenes liv. For likesom kirken ikke kan være en virkelig kirke uten diakoni, så kan heller ikke misjonen være en virkelig kristen misjon uten diakoni.

Det å åpenbare Kristus for verden skjer ikke bare ved Ordets forkynning alene, men Ordet og kjærlighetens tjeneste sammen utgjør en helhet. Nei, diakonien er ikke en god arbeidsmetode eller en ambulanse som følger erobringstogets frammarsj. For som Kristus kom i en tjeners skikkelse, så må også misjonen komme i form av diakoni. Verdens-misjonen må åpenbares gjennom en verdensdiakoni! «Som Faderen sender meg, sender også jeg dere.»

Når det gjelder misjonsbefalingen så skal vi der merke oss at den inneholder ikke bare dette å døpe, heller ikke bare å lære, *men lære dem å holde* alt det jeg har befalt dere. Kristi egen livsart og livsutfoldelse skal virkeliggjøres i menigheten. Og i denne folkeoppdragelse til Kristus er diakonien misjonens anskuelsesundervisning. Den sendende menighets misjonsansvar er også et diakoniansvar. Dette gjelder også forholdet til misjonens utsendinger. I dag tales det om misjonæren som tjener i de unge kirker og samfunn. Og denne diakonale grunninnstilling er kanskje mi-

sjonærens mest avgjørende kvalitet i vår tid.

Når det gjelder utdannelsen av de unge misjonærer, det å sende ut sendebud i Kristi sted, så pålegger det sendemenigheten et veldig ansvar. Møtet med nøden, med uvitenheten og overtroen tvang diakonien fram selv om det ikke var utdannede diakoniarbeidere. For i møtet med menneskets nød blir kristensinnet diakoni og kjærligheten handling. Pionerstudiet på misjonsmarken forteller oss dette, og det er like aktuelt i dag. Det som jo ofte skjedde var at overfor nøden måtte en finne en utveg, og så begynte ofte et sykearbeid under et løvrikt tre eller under et gras-tak. Så vokste det seg fram i de forskjellige arbeidsgrener innen for diakonien: spedalskesykehus, poliklinikker, fødestuer, barnehjem, hospitaler, forskning. Videre var det frigjøringen av slaver, mennesker som var urettferdig behandlet, underkuet, omsorgen for de gamle m.m. Lasarus hadde en om seg på alle kanter, og den store vanskeligheten var ofte dette å holde hodet kaldt og hjertet varmt.

Så ser vi da også at den største gjerning er gjort i stillhet uten årsberetninger og uten navns nevning. I denne forbindelse vil jeg særskilt nevne misjonærhustruenes sum av kjærlighet til hjelp og trøst for de små i samfunnet. De hadde alltid en utveg, og det bar frukt. Så har vi misjonsøstrene, misjonslegene og diakonene som gjennom alle år har vært fortroppene i dette arbeidet. Slik har det vært, og slik vil det bli. Riktignok arbeider misjonærene i land hvor dette med sykearbeid og skoler ikke er aktuelt, f.eks. i Japan, men der har det diakonale arbeid en annen ka-

rakter. Likevel er det omsorgen for mennesket som er det avgjørende også her. Et velferdssamfunn utelukker ikke diakonien, men den går andre vegar.

Den som spør etter diakoniens muligheter i misjonen bør se hvordan det foregikk i pionertiden. Kapittel 6 i Ap. gj. forteller oss litt om dette. Guds rike hadde framgang og menigheten vokste.

All begynnelse er vanskelig. Ordet som ble forkynt hadde liten og ingen virkning i starten. Ingen ønsket misjonæren velkommen. Hans ord ble ofte møtt med hån og brutalitet. Det hendte i Afrika og blant kulturfolkene i Østen. Men kjærlighetens språk blir forstått over alt i verden. Legens operasjonskniv åpnet Kina. Livingstones utrettelige arbeid i kjærlighet og omsorg for mennesker i nød bar frukt. Salvekrukkene til Schröder i Sør-Afrika åpnet vegen til zulukongen Mpande med sine giktmerter. Diakonien ble misjonens plogspiss.

På tross av alt dette så er misjonen og misjonærene blitt beskyldt for å være imperialister. Vi kom med uedle motiver, og ofte i hælene på kolonimaktene. Misjonærene kom med eller mot sin vilje i skyggen av den kvite manns våpen, og dette har vært en belastning som har vært tungt å bære fordi vi ikke kunne utviske vår identitet med vår kultur og rase. Men en ting skal vi ha klart for oss og det er at nettopp misjonen med sitt diakonale arbeid har hatt avgjørende betydning når det gjaldt å overvinne mistilliten og mildne hatet til den kvite mann i det hele. Kjærlighetsgjerningene ble den hånd som skulle mildne og stryke vekk bitterheten og gjøre i noen monn godt igjen de sår

som undertrykkelse og brutalitet hadde forvoldt. Et møysommelig brobyggerarbeid over hatets kløft. For den som har arbeidet i Afrika i mange år må bare forundre seg over at vi som kvite misjonærer er blitt så godt mottatt på tross av vår rases brøde over for disse menneskene.

Men overfor all nøden så var den stille spontane tjeneste ikke nok fordi arbeidet var uoverkommelig. Det diakonale arbeid ble organisert og spesialutdannede folk ble satt inn i tjenesten, og på denne måten ble de forskjellige institusjoner bygget og arbeidet vidt forgrenet inn i nøden og behovet på de mange felt. I misjonen spør en ikke om diakonien har noen berettigelse slik som en av og til hører her hjemme. Derfor er misjonsofferet med og berger vår hjemlige kristendom fra å bli seg selv nok og fra å miste sin ekspansjon og vitne-kraft. Og det fordi Kristus har vist oss vegen. Slik som han gjorde, gjør også vi fordi Kristi kjærlighet tvinger oss.

Når en taler om misjons-diakon må en knesette det videst mulige diakonibegrep, fordi tjenesten har sin plass på alle områder. Det gjelder undervisning, kirkebygging, bibeloversettelser, sykearbeid, hjelp til bedre livsvilkår, rådgiver. Det omfatter hele mennesket. Slik må de bli der det ikke er noen statsdrevet velferd. Noen begrensning av diakonibegrepet blir ikke aktuelt under slike forhold. Overfor misjons-diakonien enorme oppgaver kreves det en hær av arbeidsfolk med nådegaver og kall til tjeneste. For utenfor vår dør ligger Lasarus enten han bor i e-u-land eller et velferdssamfunn.

Hva så med de unge kirker og deres ansvar? Kan de unge kirker i dag ta ansvar for det diakonale arbeid i menighetene og institusjonene? Her står det mye igjen. Men her har det også så mye å si om vi makter å forkynne det hele evangelium, gi dem den rette motivering til å dra omsorg for hele mennesket, slik som Jesus gjorde. Med en ordnet kallsdiakoni i menigheten med utdannede lønnede folk er det smått bevendt. Derfor har det nå i flere år hatt høyeste prioritet med utdanning av kirkens egne sønner og døtre. Også de må få se tjenestens herlighet, også de må føres inn i det hele evangelium: Forkynn-

nelsen av Kristus til frelse og omsorgen for sine medmennesker.

Men vi må vokte oss så vi ikke rendyrker diakonien som et mål i seg selv. En kan bli for opptatt av organisering, posisjon, lønninger, sin egen bekvemmelighet slik at det skygger for den spontane tjenerglede og tjenerinnsats. Nøden ute i verden skal være med på å redde oss fra denne blindgate. Vi trenger misjonens diakonisyrer og inntrengende kall til å kaste av oss alt som tynger og stille oss til tjeneste for ham som sa: «Gå ut i all verden og forkynn evangeliet!»

Aksel Aarhaug

Voksenopplæring i et av flykningeprojektene i Tanzania. Det gis undervisning i hygiene, forbedrede dyrkningsmetoder, ernæring og andre forhold som angår livet i prosjektet.